

СТАНОВИЩЕ

за дисертационния труд

БЪЛГАРСКОТО КИНО И ДЪРЖАВНАТА КУЛТУРНА ПОЛИТИКА ОТ КРАЯ НА XX И НАЧАЛОТО НА XXI ВЕК

(европейски практики и българският контекст)

на Анна Димитрова Шойлева-Чомакова

за присъждане на научна и образователна степен *доктор*

	<p>От:</p> <p>проф. д.изк. Александър Милков Янакиев, Институт за изследване на изкуствата, БАН, София 1504, Кракра 21, тел: 02-944-2414</p>
--	--

Разработката на Анна Шойлева-Чомакова е новаторска за българското кинознание и много полезна за широк кръг днешни кинематографисти. Стига те да искат да прогледнат към европейските реалности, а не да робуват на слухове и шаблони.

В дисертацията е направен обстоен и най-важното – актуален обзор и коментар на законодателството и практиките в европейските страни в областта на аудиовизията.

Тази информация е полезна не само за да се черпят идеи за българската уредба, но и за пряката работа в рамките на копродукции, при търсенето на партньорства зад граница и опити да се реализира съвместният продукт.

Дисертантката си поставя седем основни задачи и със завидна последователност ги представя като фактология, след това анализира и накрая прави изводи и дава практически препоръки.

Ето фокусните теми на дисертационния труд:

- „1. Да бъде направен анализ на общата аудиовизуална политика на Европейския съюз – правни основания и основни инструменти (програми).*
- 2. Да се очертаят механизми на публично финансиране в Европа за кино.*
- 3. Да се разгледат като примери някои от интересните за целите на изследването модели за провеждани културни политики в областта на кинематографията в няколко европейски страни.*
- 4. Да се проследят настъпилите промени в провежданите културни политики в България след 1989 г.*
- 5. Да се направи анализ на финансирането и законодателството на българската филмовата индустрия в периода 1990 – 2014 г.*
- 6. Да се очертаят проблемите на разпространението и показата.*
- 7. Да се изведат тенденции и да се очертаят възможни посоки за развитие пред българската филмова индустрия занапред.“*

В уводната част ясно са дефинирани параметрите на разработката, което е предпоставка впоследствие да няма неадекватни претенции към текста. Също така са направени терминологични уточнения, които са важни за по-нататъшното разработване на темата.

Основната част от дисертацията е структурирана в три глави, които са разделени на редица по-малки части, всяка от които се съсредоточава върху важен аспект на общата тема.

В първата глава е направен традиционният за подобни изследвания обзор на публикациите. При общата оскъдица на подобни книги у нас за българския читател е много ценно и полезно представянето на основни чуждестранни изследвания.

Втората глава – „Аудиовизуална политика на ЕС и държавни културни политики в европейската филмова индустрия“ – много изчерпателно представя развитието на тези политики през десетилетията. Струва ми се, че е значимо постижение на Анна Шойлева-Чомакова, че не само съобщава фактологията, а и успява да разкрие логиката на отделните политики в страните, причините за промяната им и осъзнаването, че някои механизми изначално не са или подходящи, или с времето са се оказали неработещи. Трябва да отбележа, че в периода на разработване на дисертацията законодателството в Европейския съюз претърпя решителни промени. Всичко това е уловено много точно и успешно интерпретирано. Не на последно място следва да бъде отбелязан разделът “Case studies”, който придава обемност на разработката и убедителност. Конкретните държави предлагат различен модел, но всички те са успешни. Това идва да потвърди, че не сам за себе си моделът определя успеха, а разумното му прилагане от всички участници.

Третата глава е посветена на „Държавна културна политика на България във филмовата индустрия в периода 1990 – 2014 г.“. Без по презумпция да се изисква в труд с такава тематика, г-жа Шойлева-Чомакова предлага и аргументира своя хронология на посочения период, като за граници приема 2004 и 2009 г.

Лъкатушният път на държавната културна политика у нас е представен подробно. В тази част на дисертацията би могъл да се развие по-обстойно анализът на различията между прокламирани цели и постигнати резултати в областта на културната политика. Дали и доколко намеренията и

дефинираните посоки невинаги са плодотворни, или напротив – те постигат целите си и съвременните ни изкуства процъфтяват.

Една по-голяма увереност на авторката да експонира своята гледна точка би била само от полза за работата. Защото тя има своя позиция, изградена на основата на дълбокото познаване на материята и нейното осмисляне. Но сякаш се страхува да я наложи (предложи) на читателя.

Моят укор идва по линията, че виждам голям скрит потенциал в дисертационния труд, който ми се иска да бъде изявен още по-силно, категорично и ярко. Така разумните съвети, които дава в заключението на текста си Анна Шойлева-Чомакова, биха могли да получат по-голям професионален отзвук и практическо приложение.

От представения дисертационен труд и други материали по процедурата съм убеден, че те отговарят на изискванията за получаване на научната и образователна степен *доктор*. Като член на научното жури ще гласувам за присъждането на степента на Анна Димитрова Шойлева-Чомакова.

София, 28 април 2015 г.

Подпис: